

ISSN 1652-7224 :: Publicerad den 6 februari 2008
Utskriftsvänlig pdf-fil

Martin Johnes, ung walesisk idrottshistoriker och tidigare ordförande i British Society of Sports History, BSSH, höll som avgående ordförande 2007 ett **anförande** på sällskapets tjugofemte årskonferens där han analyserade krisen inom brittisk idrottshistorieforskning. Ett av flera problem, menade Johnes, var att idrottshistorikerna inte lyckades levandegöra sitt material i skrift och göra det relevant för en vidare läsekrets. Sanningshalten i denna utsaga blir föremål för prövning av Hans Bolling i recensionen av Martin Johnes' *A History of Sport in Wales* (University of Wales Press); stämmer påståendet in på hans eget skrivande? Ja, svarar Bolling, boken är en traditionell idrottshistorik – i bästa brittiska mening! Författarens kronologiska framställning följer walesisk idrott under två sekel, från 1800 till 2000. Vår recensent fann efter avslutad läsning att hans kunskapsnivå rörande Wales och walesisk idrott höjts i betydande grad. Men han förslår en ny titel på boken: *A History of Men's Popular Sports in Wales!*

Walesisk idrottshistoria

Hans Bolling

Historiska institutionen, Stockholms universitet

Martin Johnes

A History of Sport in Wales

159 sidor, hft., ill.

Cardiff: University of Wales Press 2005

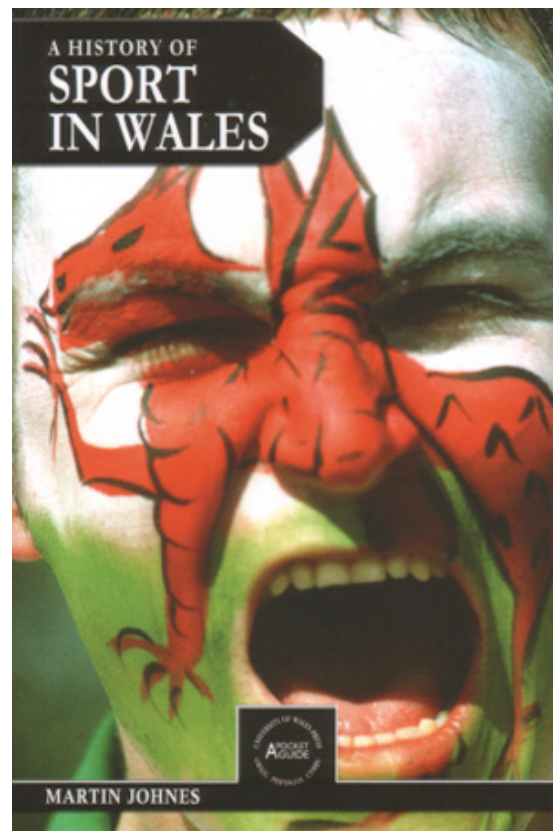
(The Pocket Guide Series)

ISBN 978-0-7083-1946-8

Jag måste erkänna att jag inte visste speciellt mycket om Wales, och ännu mindre om walesisk idrott, när jag började läsa Martin Johnes *A History of Sport in Wales*. Jag kände förvisso till att Wales är en halvö i västra delen av den brittiska huvudön och visste namnet på en del walesiska fotbollsspelare som Billy Meredith, John Charles och Ryan Giggs. Tack vare Eurosports tv-sändningar visste jag också att rugby är en viktig idrott i Wales. Allt detta har nu förändrats, det är ingen tvekan om att min kunskap om både Wales och walesisk idrott ökat högst avsevärt tack vare *A History of Sport in Wales*. Boken ingår i University of Wales utmärkta pocketguideserie med vars hjälp den intresserade kan ta sig an Wales ur en mängd olika perspektiv och på så sätt lära känna den mest okända delen av de förenade kungarikena. Att Wales är ett trolskt och mystisk land beläget i utkanten de normala allfarvägarna är ju något som alla läsare av Ellis

Peters böcker om den medeltida detektivmunken Cadfael vid klostret i Shrewsbury känner väl till. Det faktum att boken ingår i universitetets pocketguideserie innebär dessutom att det går lätt och fort att läsa den – boken går nämligen lätt och ledigt ner i byx- eller jackfickan. Den har således en mycket tilltalande form.

Det faktum att *A History of Sport in Wales* skrivits av Martin Johnes bidrog ytterligare till att öka mitt intresse för boken – bortsett från chansen att få veta lite mer om idrott i Wales. Det var ju just Martin Johnes som drog igång debatten om den idrottshistoriska forskningens kris, när han bland annat slog fast att idrottshistoriker inte skriver tillräckligt intresseväckande. Jag vet att denna bok skrevs tidigare, och att den har formen av en pocketguide, men frågan finfiner sig likaväl: Lever Mr Johnes som han lär? Svaret på den frågan kan nog inte bli ett obetingat ja. A



History of Sport in Wales är nämligen en i mångt och mycket klassisk brittisk idrottshistorisk bok. Det är en kortfattad historik om idrott i Wales sedan 1800 och författaren försöker sätta in idrott i ett vidare socialt, politiskt och ekonomiskt sammanhang. På så sätt kan man inte säga att han förnyar det idrottshistoriska framställningssättet, boken måste istället sägas vara väl förankrad i en gammal god brittisk socialhistorisk forskningstradition, en forskningstradition som jag personligen alltid funnit mycket tilltalande.

Johnes har valt att disponera *A History of Sport in Wales* traditionellt kronologiskt. Boken består av fyra kapitel: Industrialisering och den moderna idrottens ursprung 1800–1880, Modern idrott i ett industrialiserat samhälle 1880–1918, Krig och fred 1918–1958 och Tv-eran 1958–2000. Det första kapitlet behandlar idrott och spel under den period då industrisamhället började etableras i Wales under början och mitten av 1800-talet. Likt i andra samhället lade de sociala och ekonomiska förändringarna grunden för den moderna idrottens genombrott. Kapitel två behandlar den moderna idrottens genombrott i Wales fram till första världskrigets utbrott. Johnes tar bland annat upp invandringens betydelse när det gällde att introducera nya idrottsgrenar i Wales, och däri drivs tesen att idrott spelade en viktig roll när det gällde att binda samman de framväxande industrisamhällena och skapa en gemensam walesisk identitet, samtidigt som idrott även kunde fungera som klassmarkör och användas av individer för att demonstrera sin sociala status och utestänga de som ansågs som underlägsna. Det tredje kapitlet behandlar idrott från 1920-talet till 1950-talet. I det framkommer att även om idrott redan tidigare till stora delar var en kommersialiserad aktivitet så fanns det fortfarande en livskraftig lek- och spelkultur. Här får vi också ta del av en av walesisk fotbolls största triumfer, nämligen Cardiff Citys framgångar på fotbollsplanerna under 1920-talet, med seger i FA-cupen 1927 och en andraplats i ligan 1924 – med endast 0,024 sämre mållkvot än den slutgiltiga vinnaren Huddersfield Town. Det enda som skilde laget från ligasegern var en missad straffspark i säsongens sista match. I och för sig en betydande marginal i jämförelse med de knappa nio tusendelar som skilde Hälsingborgs IF från segrarna Örgryte IS i Allsvenskan 1928.

Eftersom vi i år firar 50-årsjubileum av fotbolls-VM i Sverige vill jag också passa på att lyfta fram att Johnes överdriver Wales framgångar i samband med att landet tog sig till VM i Sverige 1958. Det var ju inte alls så att laget kvalificerade sig i egentlig mening. Wales hade utan pardon slagits ut i VM-kvalet av Tjeckoslovakien. Men till Wales stora lycka så hade Israel lyckats kvalificera sig till slutspelet i Sverige i och med att de fyra muslimska länderna som stått mellan Israel och fotbolls-VM – Indonesien, Sudan, Turkiet och Egypten – vägrat möta israelerna. FIFA ansåg dock att ett lag inte skulle kunna kvala in till VM utan att sparka en enda boll och ordnade därför i all hast ett extrakval. De grupptvåor som ville ställa upp fick dra lott om chansen att VM-kvala på nytt mot Israel – och lotten föll på Wales som enkelt besegrade Israel med sammanlagt 4–0. Det var således ett mycket slumpmässigt sätt att ”kvalificera” sig. Att laget sedan, liksom danskarna 1992, gjorde en bra turnering är en helt annan historia.

I fjärde kapitlet behandlas idrotten från slutet av 1950-talet till 2000-talets början, en tidsperiod som dominerats av televisionens och kommersialismens krav och behov. Avslutningsvis ges författarens tankar om sambandet mellan idrott och nationell identitet i Wales. Rubriken för det fjärde kapitlet visar tydligt vilken idrott det är som Johnes framför allt har intresserar sig för. Det är mycket tydligt att innehållet i boken styrts av tidigare forskning, vilket innebär att vissa individer – män – och vissa idrottsgrenar, läs fotboll och rugby, får alltför mycket utrymme på annats bekostnad. Men det är ju inget som Johnes är ensam om utan det är snarast en ganska allmän trend inom historievetenskapen – vi tenderar att i allt för stor utsträckning reproducera tidigare forskares lättillgängliga källmaterial istället för att tillbringa spännande månader i olika arkiv.

Av ovan gjorda påpekande framkommer att det är en del, ganska mycket faktiskt, av det walesiska idrottslivet som passerar obemärkt förbi i Johnes framställning. Jag är dock inte av åsikten att man kan friskriva sig från kritik på detta område genom att hänvisa till att ”beyond boxing, there has been little written about individual sport in Wales. Women’s involvement in sport, whether as players or spectators, is a particularly understudied area and until it develops survey books such as this one will remain dominated by men’s team games.” Sett ur ett dylikt perspektiv så kanske Johnes skulle ha låtit bli att skriva en historik över idrott i Wales och istället kallat sin bok för forsknings-/kunskapsöversikt eller åtminstone varit lika ödmjuk i sitt val av titel som han är i sitt förord och kallat boken för *A History of Men’s Popular Sport in Wales*. För det är som en historik över idrott i Wales boken kommer att läsas oavsett vad som sägs i förordet och inte som en historik över modern organiserad tävlingsidrott för män.


Trots dessa anmärkningar tycker jag att det är en bra bok som väl fyller sin plats bredvid verk av till exempel Richard Holt och Tony Mason och som, tror jag, kommer att bli något av ett standardverk för alla som vill fördjupa sig i (manlig) walesisk idrottshistoria. Det är alltså en bok som jag med varm hand kan rekommendera till alla som känner att de vill bredda sin kunskap om manlig tävlingsidrott på de brittiska öarna.

Avslutningsvis vill jag också passa på att lyfta fram det som jag genom min läsning av *A History of Sport in Wales* kommit fram till är det viktigaste walesiska bidraget till den internationella idrottskulturen – poeten Max Boyces klassiska hejramsor: *Oggi-Oggi-Oggi, Oi-Oi-Oi*.

© **Hans Bolling 2008**

 **Köp boken från Bokus.se**

 **Kjøp boken fra Capris.no**

 **Køb bogen fra eLounge.dk**

www.idrottsforum.org | Redaktör **Kjell E. Eriksson** | Ansvarig utgivare **Aage Radmann**